

Pécsi Ítéltábla

Pf.VI.20.135/2019/8. szám

A felperes:

felperes-n (cím2.)

A felperes képviselője:

Jogi_képviselő1 ügyvéd (cím4.)

Az alperes:

alperes. (cím1.)

Az alperes képviselője:

Jogi_képviselő2 kamarai jogtanácsos

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes (15. sorszám alatt)

A per tárgya:

szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek alkalmazása

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

4.P.20.124/2019/14. számú ítélet

K ö z b e n s ő í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és megállapítja, hogy a peres felek által 2007. november 27. napján megkötött 001 számú kölcsönszerződés érvénytelen.

Mellőzi a felperes elsőfokú perköltségben való marasztalását.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása és az elszámolás körében az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására utasítja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a feleknek személyenként 20.000 (húszezer) forint költsége merült fel, a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték összege 64.500 (hatvannégyezeröttszáz) forint.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2008 évben (helyesen 2007 évben) tanú értékesítővel történt egyeztetést követően az Kft1. helység-i márkakereskedésében kölcsönkérelmet nyújtott be egy 2.690.000 forint vételárú, gépjármű típusú személygépkocsi megvásárlásához nyújtandó 1.690.000 forint összegű, CHF alapú kölcsön folyósítása iránt, 120 hónap futamidő és havi 20.862 forint fix törlesztőrészlet kikötése mellett.
- [2] A 2007. november 27. napján aláírt Megállapodás megnevezésű okiratban a felperes úgy nyilatkozott, hogy megismerte a alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét, így azokat is, amelyek alapján a alperes a kölcsönszerződést külön ügyletminősítés, illetve kockázatkezelés nélkül is megköti vele, valamint a alperes finanszírozási kérelem aláírásakor érvényben lévő ajánlatában (táblázatban foglalt) meghatározott jogszabályi előírások szerint számított teljes éves hiteldíj mutatónak a százalékos mértékét, továbbá a kölcsönszerződés tervezetét. A gépjármű-finanszírozási ajánlatban foglaltak szerint a finanszírozó pénzintézet felhívja a figyelmet arra, hogy a lízingdíj, illetve a törlesztőrészletek nagysága a három hónapos CHF (L)IBOR és az OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhat, így – amennyiben nem rendelkezik a szükséges devizafedezettel – az árfolyamváltozás kockázatot jelent a fogyasztó számára. Az ÁSZF-ben szabályozott kamatváltozás HUF (magyar forint) alapú finanszírozás esetén a három hónapos BUBOR kamatláb változásának függvénye. Az alperes bárki számára elérhető finanszírozási feltételei között szerepelt az a felhívás, hogy a deviza alapú kölcsönök ugyan a forint alapú kölcsönökhöz képest rendkívül kedvezőek, olcsó induló feltételeket nyújtanak, azonban a devizanem kamatának árfolyamingadozásától függően a konstrukció kamata változhat, a változás az összes havi törlesztőrészletet és a hátralevő összes tartozást érinti. Ez jelentősen megnövelheti a fogyasztó által választott árfolyamkockázat mértékét, a törlesztőrészletek nagysága a futamidő alatt változhat.
- [3] A kölcsönkérelem pozitív elbírálását követően még ugyanazon a napon, 2007. november 27. napján a felperes aláírta a kölcsönszerződés egyedi rész megnevezésű okiratot, amely szerint 120 hónap futamidőre 1.690.000 forint kölcsönt folyósít részére az alperes svájci frank alapon, változó kamatozással, havi 20.862 forint törlesztőrészlet mellett. Rögzítették a felek, hogy az induló futamidő az általános szerződési feltételek szerint számított kamat- és árfolyamváltozás függvényében módosulhat olyan módon, hogy a havi törlesztőrészletek összege nem, csak a száma változik. A szerződés tartalmazta az egyes havi törlesztőrészletek naptári dátum szerinti esedékességét, továbbá kitért arra, hogy a tőke-kamat megoszlását a kölcsönszerződés fizetési ütemezés melléklete foglalja magában. A teljes hiteldíj mutató 9,48%, az éves induló ügyleti kamat 8,4% volt. A kölcsönszerződés szerint az általános szerződési feltételekben szabályozott törlesztőrészlet-változás két tényező szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának függvénye: CHF (Swiss Franc) (L)IBOR, CHF (Swiss Franc) árfolyam. A szerződés aláírásával a felperes azt is elismerte, hogy a kölcsönszerződés egyedi része kizárólag az MCSK-0701 számú általános szerződési feltételekkel, illetve annak esetleges módosításával együtt érvényes, amelynek átvételét és megismerését az adós a szerződés aláírásával igazolta.
- [4] A szerződés megkötésének idején hatályban volt MCSK-0701 számú általános szerződési feltételek 6. és 7. pontja rendelkezett a kamatról, a hiteldíj mutatóról és a törlesztőrészletről. Eszerint attól függően, hogy a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben hogyan állapodtak meg, a szerződés törlesztőrészletei fixek vagy változóak, valamint változó törlesztőrészletek esetén a kölcsön törlesztőrészletek az egyedi kölcsönszerződésben

meghatározott tényezők változása alapján vagy forint, vagy deviza alapon változnak az általános szerződési feltételekben foglaltak szerint. A törlesztőrészlet-különbözetben deviza alapú kölcsön esetén a szerződés szerint számított kamatkülönbözetet és az árfolyamkonverziót is magában foglaló árfolyamkülönbözetet, forint alapú kölcsön esetén a szerződés szerint számított kamatkülönbözetet kell érteni. Az általános szerződési feltételek 7/A. pontja értelmében deviza alapú kölcsön esetén a törlesztőrészletek változása – amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben másként nem állapodtak meg – két tényező szerződésben meghatározott időpontokban (mérési időpontok) és mértékben történő változásának függvénye: devizakamat és devizaárfolyam, pontosan meghatározva a devizaárfolyam fogalmát. Rögzítette, hogy fix törlesztőrészletű, deviza alapú, változó futamidejű kölcsön esetén az adós által fizetendő törlesztőrészletek összege nem, csak a száma változik, figyelembe véve a felmerült kamatkülönbözetet és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet (törlesztőrészlet-különbözet).

- [5] A törlesztőrészlet-változás mérése havonta, a havi törlesztőrészletek szerződés szerinti esedékességekor (mérési időpont) történik. A törlesztőrészlet változásának mértékét a finanszírozó az általános szerződési feltételekben megadott képlet szerint számítja ki. A törlesztőrészlet-változás elszámolása naptári negyedévenként történik, törlesztőrészletkülönbözet-elszámoló levél és készpénzáttutalási megbízás megküldésével. A törlesztőrészlet-változás külön értesítés, illetve külön elfogadás nélkül is a szerződő felek által meghatározottnak és elfogadottnak minősül.
- [6] A perbeli kölcsönszerződéssel összefüggésben az elszámolás megtörtént, az felülvizsgáltként minősül.
- [7] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a perbeli kölcsönszerződés CHF alapú feltétele az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség nem megfelelő teljesítése miatt a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: 1996. évi CXII. törvény) 203.§ (1) és (6) bekezdése, valamint a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 209.§ (1) bekezdése és 209/A.§ (2) bekezdése alapján érvénytelen. Kérte, hogy a bíróság a kölcsönszerződést a határozathozatalig terjedő időre nyilvánítsa hatályossá, az alperest elsődlegesen 805.762 forint, másodlagosan 652.246 forint visszafizetésére kötelezze, továbbá marasztalja az eljárás költségeiben (Pécsi Törvényszék 4.P.20.124/2019/5. szám).
- [8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.
- [9] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest marasztalta 63.500 forint perköltségben, valamint 15.000 forint feljegyzett kereseti eljárási illetékben. Határozatának indokolása szerint a perbeli szerződés az 1959. évi IV. törvény 685.§ e) pontja és 523.§-a szerinti fogyasztói kölcsönszerződés, az 1996. évi CXII. törvény 2. számú melléklet III.13. alpontja alapján lakossági kölcsön, amelynek az 1959. évi IV. törvény 205/B.§ (1) és (2) bekezdésére tekintettel az MCSK-0701 számú általános szerződési feltételek is részét képezik. Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatára figyelemmel megfelelőnek találta, mivel az észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára világosnak kellett lennie, hogy az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül viselnie kell. Ez kiderült a szerződés egyedi részéből, az általános szerződési feltételek 7/A. pontjában foglalt rendelkezésből és a Megállapodás megnevezésű okirat szerint megismert gépjárműfinanszírozási ajánlatból, ezért az árfolyamkockázatot teljes mértékben a felperesre hárító szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen, és így a szerződés nem érvénytelen. A tanúként kihallgatott üzletkötő, tanú vallomása az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem erősítette meg a felperesnek azt az állítását, hogy csak korlátozott mértékű árfolyamkockázat áthárításáról kapott volna

tájékoztatást. Utalt arra is, hogy a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által kiadott tájékoztató anyag szerint a pénzügyi intézmények nem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozásnak sem a mértékét, sem az irányát. Emellett a Kúria Pfv.22.357/2016/4. számú ítéletében is vizsgálta a perbeli általános szerződési feltételek 7. pontját, amelyet világosnak talált, az alapján ugyanis a fogyasztó értékelhette az árfolyamkockázatból eredő, rá nézve hátrányos gazdasági következményeket is. Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás külön okiratban is szerepelt, amelynek megismerését a felperes aláírásával igazolta, és nem merült fel adat arra, hogy a szerződéskötést megelőzően ne állt volna elegendő idő rendelkezésre annak áttanulmányozásához.

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak a kereseti kérelme szerinti megváltoztatását, másodlagosan a kereseti eljárási illetékben való marasztalásának mellőzését kérte, figyelemmel arra, hogy teljes személyes költségmentességben részesült.
- [11] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen fogadta el az alperesnek azt az álláspontját, amely szerint a Megállapodás megnevezésű okirat bizonyítja a finanszírozási ajánlat és a külön okiratba foglalt árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás részére történő átadását. Ezek az okiratok ugyanis sem konkrét szerződésre utaló kódszámot, sem keltezését nem tartalmazzak, azokon az aláírása nem szerepel. A Megállapodás megnevezésű okirat nem tartalmaz részletes felsorolást az átadott tájékoztató anyagokra vonatkozóan, nem rögzíti, hogy melyek voltak a finanszírozási kérelem időpontjában hatályos feltételek, így ezeket az okiratokat bizonyítékként nem lehetett volna figyelembe venni. Az alperes egyéb tájékoztató anyagai szintén nem értékelhetők, mert a tájékoztatási kötelezettség az alperest terhelte, nem hárítható a fogyasztóra a tájékoztatást tartalmazó okiratok felkutatása. Hangsúlyozta, hogy a szerződésen és az általános szerződési feltételeken kívül egyéb okirat átadására a tanúként kihallgatott üzletkötő sem emlékezett, aki a szerződéskötés körülményeire egyébként is csak általánosságban tudott nyilatkozni. Az árfolyamkockázattal összefüggésben a futamidő meghosszabbodásának lehetősége körében a tanú által használt „akár egy év” kifejezés a változás maximumára utalt, és semmiképpen nem értékelhető olyan tájékoztatásként, amely annak korlátlanágát fejezte volna ki. Álláspontja szerint a szerződés egyedi része, illetőleg az általános szerződési feltételek nem nyújtottak elegendő tájékoztatást, az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében rögzített, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdése szerinti világos és érthető megfogalmazás követelményének nem feleltek meg. A szerződés CHF alapúságának rögzítése önmagában nem jelenti az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó megfelelő tájékoztatást, az 1996. évi CXII. törvény ugyanis többlettájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzügyi intézmény számára a fogyasztó irányába. A perbeli szerződés és az általános szerződési feltételekben szereplő előírások pedig csupán a szerződés teljesítésének, a felek közötti elszámolásnak a szabályait rögzítik, figyelemfelhívást nem tartalmaznak, az információk hátrány kiküszöbölésére nem alkalmasak; e rendelkezésekből az átlagos fogyasztó az árfolyamváltozás rá nézve gazdaságilag hátrányos következményeit értékelni nem tudta.
- [12] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Állította, hogy a kölcsönkérelem nyomtatvány kitöltésével a felperes maga választotta a CHF alapú konstrukciót, amely ezért egyedileg megtárgyalt feltételnek tekinthető, tisztességtelensége ebből következően nem is vizsgálható. Megismételte azt az álláspontját is, hogy a szerződés forintosítása kizárja a felperes kereseti kérelmének teljesítését. Ettől függetlenül hangsúlyozta, hogy a szerződéskötés folyamata során a felperes számos okiratot írt alá, amelyek közül több önmagában is megfelelő tájékoztatást tartalmazott az árfolyamkockázatra vonatkozóan. Így a kölcsönszerződés egyedi része tartalmazta, hogy a törlesztőrészlet-

változás a CHF LIBOR és CHF árfolyam alakulásától függ, vagyis felhívta a felperes figyelmét az árfolyamváltozásra és ennek a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására. A kölcsönszerződés részévé vált általános szerződési feltételek 7., illetve 7/A. pontja szintén egyértelmű tájékoztatást nyújt az árfolyamkockázatra vonatkozóan. A Megállapodás megnevezésű okirat aláírásával a felperes elismerte a gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó valamennyi hatályos feltétel megismerését, a kölcsönszerződés-tervezet, a finanszírozási ajánlat és tájékoztatást átvételét. Megítélése szerint a tanú vallomásából a felperesnek arra kellett következtetnie, hogy az árfolyamváltozás miatt a futamidő akár korlátlanul is meghosszabbodhat. Emellett kérte figyelembe venni a szerződéskötés idején közzétett reklámanyagokat a Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatára figyelemmel.

- [13] A fellebbezés a kereset jogalapját – a kölcsönszerződés érvénytelenségét – tekintve alapos, míg az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására vonatkozó részében a rendelkezésre álló adatok alapján nem bírálható el.
- [14] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást alapvetően helyesnek találta, az abból levont jogi következtetésekkel azonban nem értett egyet.
- [15] Nem osztotta a másodfokú bíróság az alperesnek azt az álláspontját, amely szerint a szerződés CHF alapúságára vonatkozó szerződési feltételeket a felek egyedileg megtárgyalták. A peradatok alapján a felperes az alperes által több szerződés megkötése céljából a másik fél közreműködése nélkül, előre kidolgozott több konstrukció közül választhatott, ténylegesen azonban nem volt módja befolyásolni a szerződési feltételeket [1959. évi IV. törvény 205/A.§ (1) bekezdés]. A 2/2011. (XII. 12.) PK vélemény 2. pontja alapján vélelem szól amellyel, hogy a fogyasztói szerződésben az egyoldalúan, előre meghatározott, illetve az általános szerződési feltételt a felek egyedileg nem tárgyalta meg. A fogyasztóval szerződő fél ezt a vélelmet csak akkor tudja sikeresen megdönteni, ha kétséget kizáróan bizonyítja: a szerződéskötést megelőzően biztosította annak a lehetőségét, hogy az adott feltétel tartalmát a fogyasztó befolyásolhassa, de a fogyasztó e lehetőséggel nem élve fogadta el a feltételt. Ez akkor valósul meg, ha a fogyasztónak reális lehetősége nyílt a szerződési feltételek módosítására, azaz a feltételt előre meghatározó fél ténylegesen is lehetővé tette számára, hogy megfontolás tárgyává tegye annak tartalmát, és azzal kapcsolatban akaratait érvényesítse. Ha a fogyasztóval szerződő fél bizonyítja, hogy a fogyasztó e lehetőséggel nem élve fogadta el a feltételt, akkor az már egyedileg megtárgyaltnak minősül. A másodfokú bíróság megítélése szerint – szemben a fellebbezési ellenkérelemben kifejtettekkel – nem elegendő a vélelem megdöntéséhez, ha a rendelkezésre álló bizonyítékok azt igazolják, hogy a fogyasztó felperes több, az árfolyamkockázatot érintően is különböző, de az alperes által előre kidolgozott szerződéses konstrukció közül választhatott. Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltétel így nem egyedileg megtárgyalta, hanem általános szerződési feltétel, tisztességtelenségének vizsgálata ezért nem kizárt, hanem a főszolgáltatást megállapító szerződési kikötésekre vonatkozó szabályok szerint korlátozott.
- [16] Az alperes hivatkozásával szemben sem az egyes fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvény, sem pedig az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény rendelkezései nem szüntették meg a fogyasztó fizetési kötelezettségére vonatkozó további szerződési feltételek – ide tartozóan az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés – érvénytelensége vizsgálatának lehetőségét az érvénytelenség jogkövetkezményeire kiterjedően. A jogszabály a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázatot a hatálya alá tartozó szerződések tekintetében az elszámoláshoz igazított fordulónap szerinti hatállyal a jövőre nézve szüntette meg, nem küszöbölte ki a szerződéskötés és a törvényben meghatározott

fordulónap között eltelt időben jelentkező árfolyamváltozás hatását, nem zárja tehát ki az árfolyamkockázat viselésére alapított igény bírósági előtti érvényesítését és annak érdemi vizsgálatát (Kúria Pfv.VII.20.974/2019/5. szám).

- [17] A Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatának 1. pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezései a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülnek, ezért tisztességtelenségük csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha a szerződéskötéskor tartalma – a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is tekintettel – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt világos, nem volt érthető. Ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy a szerződés szövege és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó képes volt-e értékelni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, azt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.
- [18] A szerződő felek között fennálló információs egyensúlytalansági helyzetre tekintettel az 1996. évi CXII. törvény 203.§-a az 1959. évi IV. törvény 205.§ (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzintézet számára a deviza alapú kölcsönszerződésből a fogyasztóra háruló kockázatot illetően. Az 1996. évi CXII. törvény 203.§ (1) bekezdése kimondta, hogy a pénzügyi intézmény egyértelműen és közérthetően köteles ügyfeleit, illetve jövőbeni ügyfeleit a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételeinek feltételeiről, valamint e feltételek módosulásáról tájékoztatni. A pénzügyi intézménynek fel kell tárnia szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja. A (7) bekezdés a) pontja értelmében a kockázatteltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.
- [19] E rendelkezésekből nem következik azonban, hogy a kölcsönszerződésből fakadó árfolyamkockázatra vonatkozóan külön szövegezett, a szerződő fogyasztó által külön aláírt nyilatkozat hiánya önmagában jogszabályba ütközés miatt a kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezné. A külön kockázatteltáró nyilatkozat hiánya azzal a következménnyel jár, hogy a fogyasztónak nyújtott tájékoztatás megtörténtét a szerződés rendelkezései, valamint a szerződéskötés kapcsán írásban vagy szóban adott tájékoztatás alapján kell vizsgálni.
- [20] A Kúria elnöke által az ún. devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási kérdéseinek vizsgálatára felállított Konzultációs Testület 2019. április 10-i üléséről készült emlékeztetőjében összefoglalt újabb bírói gyakorlat szerint nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat, annak mibenléte és kihatásai csak következtetés útján állapíthatók meg. Amennyiben az árfolyamkockázattal kapcsolatos összefüggéseket – az eltérő helyeken lévő kikötések felkutatásával és értelmezésével – magának a fogyasztónak kell megkísérelni azonosítani és felismerni, az általános szerződési feltételek érintett kikötései világosnak és érthetőnek nem tekinthetők (Kúria Gfv.VII.30.024/2019/5.). Mindezek tükrében az alperes által hivatkozott, a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.178/2017/6. számú ítéletben írt okfejtés is meghaladottá vált.
- [21] A perbeli kölcsönszerződés egyedi része a kockázatra vonatkozó konkrét közlés nélkül utal arra, hogy a törlesztőrészlet alakulása ki van téve az árfolyam- és a külföldi kamatláb változásnak. Itt a változás lehetősége és annak tényezői megjelennek ugyan, a kockázat ténylegességét és jellegét azonban e szerződésrészlet nem írja le. Az általános szerződési feltételekben sem szerepel a kockázat fennállását és mibenlétét közvetlenül meghatározó rendelkezés. Az általános szerződési feltételek 7/A. pontja tartalmazza a törlesztőrészlet-különbözet meghatározását, azokat a matematikai képleteket, amelyekből az árfolyam

futamidő alatti változásának a felperes fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatása levezethető, azonban kifejezett magyarázatot az árfolyamkockázat mibenlétére, annak a fogyasztó felperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására vonatkozóan nem nyújt, az árfolyamkockázat lényegének, gazdasági következményeinek szöveges magyarázatát nem adja. Az általános szerződési feltételek kikötései alapján tehát a felperes mint általánosan tájékozott, észszerűen körütekintő és figyelmes átlagos fogyasztó számításba vehette, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, azonban e kikötések alapján az árfolyamváltozás fizetési kötelezettségekre gyakorolt hatása legfeljebb többszörös következtetés útján állapítható meg, a kikötések önmagukban nem alkalmasak arra, hogy a fogyasztó világos képet alkothasson az árfolyamváltozás lehetséges gazdasági következményeiről.

- [22] Erre figyelemmel azt kellett megállapítani, hogy a perbeli kölcsönszerződés az árfolyamkockázat valós tartalmáról sem az egyedi részében, sem az általános szerződési feltételek 7. és 7/A. pontjában nem tartalmazott a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatban meghatározott követelményeket kielégítő, világos és érthető tájékoztatást.
- [23] Az kétségtelen, hogy a szerződés tartalmazza azt a konkrét működési mechanizmust, amelyen keresztül a kirovó pénznem devizaárfolyamának változása a fogyasztó által lerovó pénznemben teljesítendő törlesztőrészletek összegére hat, ezt a Kúria is megállapította az alperes által felhívott Pfv.VI.22.357/2016/4. számú ítéletében. Mindez azonban nem jelenti egyúttal azt is, hogy ezek a szerződési feltételek az árfolyamkockázat tekintetében is világosak és érthetőek lennének.
- [24] Nem volt vitás a perben, hogy a Megállapodás megnevezésű okirat aláírásával a felperes elismerte az alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó valamennyi hatályos feltételének, valamint a finanszírozási kérelem aláírásakor érvényben lévő ajánlatában meghatározott teljes éves hiteldíj mutató százalékos mértékének, továbbá a kölcsönszerződés tervezetének megismerését. A Megállapodás azonban beazonosítható módon nem tüntette fel a finanszírozási feltételeket tartalmazó okiratokat, azok tartalmát nem ismertette, így nem állapítható meg, hogy a felperes konkrétan mely feltételek megismeréséről nyilatkozott. Az alperes pedig csupán az okiratok egymásból következő láncolatára utalt, amely a bizonyítás sikerességéhez nem volt elegendő. Emellett a felperesnek abból a nyilatkozatából, hogy megismerte – a rendelkezésre álló adatok szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás vonatkozásában egyébként hiányosnak minősülő - feltételeket, értelemszerűen nem következtethető, hogy ennek folytán képessé vált volna az árfolyamkockázat lehetséges hatásainak mérlegelésére.
- [25] A finanszírozási ajánlatot (Pécsi Törvényszék 4.P.20.124/2019/7/A/5. szám) a felperes aláírásával nem látta el, így a felperes személyes előadására is figyelemmel önmagában nem alkalmas annak bizonyítására, hogy azt a szerződéskötést megelőzően részére átadták, annak tartalmát vele ismertették. A Megállapodás elnevezésű okirat megfogalmazásából sem következik a finanszírozási ajánlat teljes körű, az árfolyamváltozás mibenlétét bemutató rendelkezésének ismerete. A nyilatkozatot az 1959. évi IV. törvény 207.§ (1) bekezdésében meghatározott értelmezési elvek, a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint vizsgálva abból nem következik több, mint hogy a felperes az ajánlatban meghatározott teljes hiteldíj mutatót ismerte meg. Nem áll rendelkezésre információ arról sem, hogy az ajánlat egyetlen eleméről való tudomásszerzés adott esetben együtt járt-e a teljes ajánlat, különösen az azon elhelyezett figyelemfelhívás megismerésével is.
- [26] Tanú gépjármű-értékesítő tanúvallomása alapján sem volt megállapítható, hogy a felperes a szerződéskötést megelőzően az árfolyamkockázat mibenlétére, annak gazdasági következményeire vonatkozó részletes tájékoztatást megkapta. A tanú általánosságban adta elő az ügyletkötés menetét, amelynek során vallomása szerint mindössze arra tértek ki, hogy a

forint alapú kölcsön lényegesen drágább, mint deviza alapú, ez utóbbi körben a legszerencsésebb a fix törlesztőrészes konstrukció, amely a futamidő néhány hónapos, vagy akár egy éves meghosszabbodásának lehetőségét hordozza magában, attól függően, hogy a svájci frank miként változik a forinthez képest. Nem tudott nyilatkozni viszont arra, hogy az egyedi szerződésen és az általános szerződési feltételeken túlmenően milyen okiratot, tájékoztató anyagot adtak át az ügyfeleknek, illetve volt-e olyan tájékoztató anyag, amelyben a devizahitelezés veszélyére külön is felhívták volna a figyelmet (Pécsi Törvényszék 4.P.20.124/2019/9. számú jegyzőkönyv). A felperes ugyanakkor személyes meghallgatása során egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy az autókereskedő reklámanyagot, vagy tájékoztatót nem adott a részére; az elébe tárt gépjármű-finanszírozási ajánlatra nem emlékezett. Láta ugyan a szerződésből, hogy az deviza alapú, de hogy ez mit jelent, milyen következményei vannak, azt nem tudta, és arra nem is hívták fel a figyelmét (Pécsi Törvényszék 4.P.20.936/2017/3. számú jegyzőkönyv). A futamidő jelentősebb meghosszabbodásáról személyes előadása szerint nem tájékoztatták, amelyet utóbb tanú is elképzelhetőnek tartott. Az alperes egyéb, akár az autókereskedésben, akár interneten elérhető tájékoztató anyagai pedig a fentiek szerint hiányzó tájékoztatást önmagukban nem pótolják.

- [27] Miután az árfolyamkockázat valós tartalmáról az alperes nem adott a felperes számára világos, érthető tájékoztatást, amely a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatban foglaltakat kielégítette volna, a szerződésnek az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő kikötése az 1959. évi IV. törvény 209.§ (1) bekezdése alapján tisztességtelen és a 209/A.§ (2) bekezdése alapján semmis szerződési kikötés, a főszerződést megállapító szerződési feltétel semmissége pedig az 1959. évi IV. törvény 239.§ (2) bekezdése alapján a szerződés egészének érvénytelenségét vonja maga után.
- [28] A másodfokú bíróság ezért az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a 213.§ (3) bekezdése szerinti közbenső ítélettel megállapította a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét.
- [29] Az érvénytelenségi ok miatt keletkezett érdeksérelmet az 1952. évi III. törvény 253.§ (4) bekezdése értelmében a jogkövetkezmények alkalmazására és az elszámolásra nézve folytatódó eljárásban szükséges vizsgálni és rendezni, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot a jogkövetkezmények alkalmazása és az elszámolás tekintetében az eljárás folytatására utasította.
- [30] A fellebbezési eljárásban felmerült költségeket a másodfokú bíróság az 1952. évi III. törvény 252.§ (4) bekezdésére és a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontjára figyelemmel a felperes esetében a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2.§ (1) bekezdés a) pontja, míg az alperes esetében a 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján csupán megállapította, azok viseléséről az elsőfokú bíróság a folytatódó eljárásban határoz. A felperes az elsőfokú eljárásban teljes személyes költségmentességben részesült (Pécsi Törvényszék 4.P.20.028/2017/5. szám), amelyet az eljárást befejező határozat meghozatalakor, a költségek viseléséről való döntés során kell az elsőfokú bíróságnak figyelembe vennie.
- [31] A másodfokú bíróság a fellebbezést a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (Veir.) 29.§ (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, miután a felek a 7. sorszámú tájékoztató végzés átvételétől számított tizenöt napon belül a Veir. 21.§ (3) – (4) bekezdése szerinti eljárás iránti közös kérelmet nem nyújtottak be.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Vagyicska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr.
Baranyabán Judit s.k. bíró